

Vindkræfteventyret og de globale kriser

Skrevet af: **Peter Møller** | Offentliggjort: 01. september 2009

Uffe Geertsen: Vindkræfteventyret og de globale kriser.

286 sider.

Forlaget Klim 2009.

'Vindkræfteventyret og de globale kriser' er opdelt i to større dele. Den første tager udgangspunkt i vindkraftens historie i Danmark og bevæger sig derfra over i en kritik af den tilbagegang, der har fundet sted klimapolitisk, siden VK-regeringen tog over i 2001. Bogens anden del omhandler, ligesom titlens anden del, de globale kriser, der enten er et resultat af en forurenende energipolitik eller årsag til den.

De første tre kapitler af bogen er primært historiske og bevæger sig fra vindenergiens storhedstid i 50'erne, henover atomkraftspørgsmålet i 70'erne og til privatiseringen af energi. De efterfølgende tre kapitler, der udgør de sidste i bogens første del, reflekterer over denne historie og gennemgår kritisk den omprioritering af resurser og forskning, som VK-regeringen har stået for. Konklusionen bliver, at en indsats fra folkelige bevægelser, græsrodder, ngo'er og højskoler er, hvad der kræves nu. En tværpolitisk indsats med det formål at oplyse befolkningen om de opgaver, som samfundet står over for. Bogens anden del er en kritisk analyse af den situation, som en global markedscentreret politik har medført samt forslag til, hvordan vi løser de forhåndenværende problemer. I bogens sidste kapitel "Natur og samfund - med og mod hinanden" ændres tonen fra det politiske og hen imod det filosofiske i et forsøg på at belyse, hvordan menneskets natursyn har medvirket til vores nuværende desperate klimaposition.

Uffe Geertsen har studeret kort under meteorologen Poul la Cour i vinteren 1949-50, på Askov højskole, hvor la Cour arbejdede med opsættelsen af vindmøller. Dette har tydeligvis gjort et stort indtryk, og la Cour omtales så ubetinget positivt gennem længere passager i bogen, at man som læser godt kan blive en anelse mistroisk. Eksempelvis munder en lang række afsnit omhandlende la Cour, som social og erhvervsmæssig pioner, ud i et afsnit med overskriften: "Elværkerne mente nu, at vi hellere skulle have atomkraft". Det virker næsten mavesurt og i hvert fald ensidigt at reducere argumentet imod vindkraft til en økonomisk beslutning truffet af elværkerne. Det er her, i den første del, at bogen står svagest. Uffe Geertsen fremstår som værende farvet af sin tilknytning til vindmøllehøjskolen i Askov samt sin deltagelse i det senere oprettede EnergiOplysningsUdvalg, og mens de historiske fakta virker pålidelige, ses de kun fra et perspektiv. Afvisningen af vindkraft samt nedlukningen af EnergiOplysningsudvalget bliver præsenteret som uretfærdigheder, hvis grundlag findes i en korrupt politisk dagsorden, der allerede hovedløst havde besluttet, at atomkraft var vejen frem. En nøgtern sammenligning mellem vindkraft og atomkraft, og som ikke blot fremhævede fordelene ved vindkraft og ulemperne ved atomkraft, ville have givet denne del af bogen mere pondus.

Hvor den første del af bogen er en smule tør, er den anden del virkelig gribende læsning, der i den grad opildner til handling. Uffe Geertsen genopliver i kapitel 7 det gamle begreb 'fælled', som en fællesresurse der tilfalder os alle, og som ingen kan gøre krav på, så som luft, vind, sollys og vand. Pointen er naturligvis, at disse fælleder ikke i praksis tilfalder alle, men privatiseres og rationeres med økonomisk hensigt. I kapitel 8 kædes klimaproblemet sammen med det sociale problem som den tredje verden udgør. Vestlig udnyttelse, fattigdom, udslukt dyrkningsjord og beskidt drikkevand tvinger bønder i den tredje verden til at afbrænde nødvendig vegetation, ignorere braklægningsperioder samt flytte til overbefolkede byer, hvor miljøet i forvejen belastes. Ligeledes, i

det efterfølgende kapitel, kædes den globale oprustning og våbenproduktion sammen med klimaproblemet. Krigsførelse, belastende produktion af våben samt den potentielle fare, der ligger i atomare våben, kan kun forværre de problemer kloden står overfor. Uden en løsning på disse problemer er det kun muligt at symptombehandle klimaproblemerne.

Men denne løsning er ikke på vej, siger Uffe Geertsen i kapitel 10, "Klimakatastrofen - forstår vi, reagerer vi?". Globale tiltag som Kyoto-aftalen, og det CO2 kvotemarked, der derefter er opstået, er håbløst. Udviklingslande som Rusland og Ukraine er blevet tildelt meget høje kvoter for at fremme udviklingen, endda så høje at landene ikke selv vil kunne udfylde dem. Disse kvoter kan storforbrugere af CO2 som USA (og Danmark) med økonomisk fordel bruge penge på, i stedet for at investere i renere energi. I sidste ende bliver det de fattige lande, der ikke har råd til at bygge dæmninger eller på anden måde forskanse sig mod klimaændringer, der kommer til at betale prisen.

Efter en længere gennemgang af klimaproblemernes politiske aspekt skifter bogens fokus i sidste kapitel til en mere filosofisk observation af menneskets opfattelse af naturen. Menneskets natursyn har i Uffe Geertsens øjne meget at gøre med, hvad der sker i verden i dag. Vores opfattelse af moral, som værende imellem mennesker, forbigår, at vi stadig er en del af naturen. Denne objektivisering, som vi kan tillade os i kraft af vores underlæggelse af naturen, medfører et forbrugerforhold, der fjerner det moralske aspekt fra enhver indgriben i den ikke-menneskelige natur. Uden en balance imellem udnyttelse og præservering, ender vi en uholdbar grøft. "Menneskesyn, natursyn og samfundssyn hører sammen. De er hinandens udgangspunkt, og de er indlejret i hinanden", udtaler Uffe Geertsen på sidste side i bogen. Konklusionen er, at vi ikke kommer til at kunne løse de sociale-, miljø- og klimamæssige problemer, som vi står overfor, uden en ændring i vores syn på omverdenen.

'Vindkræfteventyret og de globale kriser' er godt skrevet og tydeligvis resultatet af en lang og grundig arbejdsindsats. Bogens første del bærer desværre præg af ensidighed, så et sekundært, udelukkende historisk værk ville nok være en hjælp til nuanceret at belyse den udvikling, der beskrives. Bogens anden del er derimod knivskarp, velformuleret og på ingen måde tøvende i sin udlægning af de hårde sandheder. Man skal være benhård for ikke at føle den sociale indignation, når man læser kapitel 8, "Degenerering af jord, vand og mad", og 9, "Miljø og fredsindsats er uadskillelige", og det afsluttende kapitel er opløftende og smukt, omend den reelle politiske situation desværre får det til at fremstå som utopi. Bogen anbefales til alle, der ikke føler sig tilstrækkelig oplyst om klimaproblemets omfang, samt alle der leder efter forslag til en løsning.